

Scenariusz zajęć dla dziecka z upośledzeniem w stopniu umiarkowanym albo głębokim

Scenariusz 9.	
Temat: Wiosenne kwiaty	
Cele ogólne	• polisensoryczne poznanie środowiska przyrody • rozbudzenie kanałów zmysłowych • wprowadzenie do rytmów przyrody
Cele szczegółowe	• rytualizacja czynności • usprawnianie w zakresie komunikacji • ćwiczenie koncentracji uwagi • rozwijanie umiejętności współpracy z terapeutą • ćwiczenie sprawności manualnej • doskonalenie umiejętności celowego działania
Metody pracy	• metoda kręgu polisensorycznego • pokaz • metoda praktycznego działania
Pomoce dydaktyczne	• świeczka zapachowa (cytrynowy zapach) • oliwka „różana” • ręcznik papierowy • miska z ziemią • arkusz szarego papieru • bębenek • płyta CD (muzyka relaksacyjna) • zielona tkanina • plasterki cytryny posypane cukrem • karty pracy • 2 tulipany • kilka konwalii • bukiet bzu • wazon • farby plakatowe

Wprowadzenie

Jest to scenariusz zajęć rewalidacyjno-wychowawczych prowadzonych na terenie szkoły. Jak co dzień, rozpoczynają się porannym kręgiem. W drugiej części zajęć uczniowie siadają przy wspólnym stole. Prowadzący przez cały czas stara się zachęcać dzieci do wykonywania kierowanych do nich poleceń. Jeśli dziecko nie jest skoncentrowane, terapeuta musi mu w tym pomóc np. za pomocą krótkich poleceń typu „wstań”, „kłaśnij”, „spójrz na mnie” (lub dźwiękiem – dzwonek, gwizdek). Uczeń na komunikat „nie” ze strony nauczyciela przerywa niepożądaną czynność. Większość dzieci z głęboką niepełnosprawnością intelektualną nie potrafi wykonać samodzielnie zadania, tak więc nauczyciel niemal cały czas musi stosować podpowiedź manualną i natychmiast nagradzać dziecko. Nauczyciel, jeśli tylko jest to możliwe, ogranicza swój udział.

Adresaci

Zajęcia skierowane są do 3 uczniów w wieku 16–17 lat z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, u których zdiagnozowano globalne opóźnienie funkcji psychomotorycznych, zwłaszcza zaburzenia w obszarze percepcji wzrokowej, słuchowej, węchowej, a także sprawności manualnej. Uczestnicy zajęć poruszają się samodzielnie, ale nie komunikują się werbalnie. Czasem wypowiadają pojedyncze, krótkie wyrazy. Najczęściej jednak nieartykułowane dźwięki. Nauczyciel wypracował sobie sposób komunikowania się z dziećmi. Poznał też ich reakcje emocjonalne wyrażające zadowolenie i niezadowolenie.

Przebieg zajęć

1. Część wstępna

- Prowadzący gestem i słowem zaprasza uczniów do sali. Kładzie na stoliku zdjęcia uczniów. Ze zdjęć leżących na stoliku dzieci wybierają swoje zdjęcie i zawieszają na tablicy (z pomocą nauczyciela).

- *Stymulacja węchowa.* Poranny krąg (wiosna). Uczniowie siadają na dywanie. Prowadzący zapala świeczkę zapachową (zapach cytryny) i zachęca do wdychania powietrza tak, aby poczuć zapach cytryny.

- Nauczyciel prosi (gestem i słownie), żeby wszyscy chwycili się za ręce i śpiewa piosenkę na powitanie: „Już zajęcia zaczynamy, wszyscy się witamy”. Uczestnicy zajęć witają się przez podanie ręki. Nauczyciel wypowiada zwrot: „Dzień dobry (imię dziecka)”.

- *Stymulacja wzrokowa.* Prowadzący przybliży i oddala świeczkę od oczu uczniów, wymawiając przy tym ich imiona. Zachęca uczniów do spojrzenia na płomień. Wykonuje lampką ruchy pionowe i poziome.

- *Stymulacja węchowa i dotykowa.* Nauczyciel wciera dzieciom w dłonie oliwkę różaną i zachęca ich do powąchania swoich rąk. Pokazuje dzieciom, jak to zrobić, słownie motywując ich do naśladowania. Uczniowie wycierają ręce papierowym ręcznikiem.

- *Stymulacja słuchowa.* Nauczyciel włącza płytę CD (muzyka relaksacyjna) i mówi dzieciom, że nastąpi wiosna, świeci słońce i śpiewają ptaki. Czuje się zapach kwiatów. Prosi, żeby dzieci zamknęły oczy, przybliży do ich nosów kwiaty: bez, tulipany i konwalie i zachęca do wdychania. Dzieci otwierają oczy. Oglądają kwiaty. Nauczyciel opowiada o kolorach kwiatów, kształcie pąków itp.

- *Spotkanie z żywiołem.* Prowadzący stawia przed dziećmi miskę z ziemią i arkusz szarego papieru. Wkłada dłonie dzieci do miski, pokazuje, zachęca do ugniatania, przesypywania, wączania ziemi. Bierze garść ziemi i rozsypuje na szary papier. Nakłania dzieci, żeby zrobiły to samo. Mówi im, jaka jest ziemia, jaki ma kolor. Ogląda ręce uczniów, mówiąc, że są brudne. Podprowadza ich do umywalki i prosi o umycie rąk. Ogląda ich ręce, mówiąc: „Teraz ręce są czyste”.

- *Stymulacja słuchowa.* Nauczyciel podaje każdemu dziecku bębenek. Demonstruje dzieciom jak mają grać głośno – całą dłonią i cicho – palcami. Dzieci grają razem z nauczycielem.

- Prowadzący pokazuje dzieciom zieloną tkaninę i mówi, że przypomina ona łąkę na wiosnę. Prosi, aby uczniowie położyli się na dywanie. Przykrywa ich zieloną tkaniną. Bawią się w „A kuku”.

- *Stymulacja smakowa.* Nauczyciel podaje dzieciom plasterki cytryny posypane cukrem. Pyta, czy im smakuje cytryna.

- Uczniowie odpoczywają – kładą się na dywanie, oddychają spokojnie, słuchając muzyki relaksacyjnej. Wybrany uczeń gasi świeczkę zapachową.

2. Część właściwa

- Uczniowie siadają przy stolikach. Nauczyciel demonstruje ilustrację przedstawiającą wiosenną łąkę. Opowiada dzieciom, jak ta łąka wygląda. Stara się skupić „zatrzymać” ich uwagę.
- Podaje uczniom do rąk kwiaty (tulipany, bez i konwalie). Uczniowie oglądają kwiaty. Nauczyciel opowiada o kolorach kwiatów, kształcie pąków itp.
- Nauczyciel podaje dzieciom karty pracy nr 1. Pokazuje im po kolei tulipany, bez i konwalie, prosząc, żeby wskazali te kwiaty na swoich kartach. Wybrany uczeń, na prośbę nauczyciela, wlewa do wazonów wodę i wkłada kwiaty.
- Prowadzący rozsypuje na stoliku płatki kwiatów. Uczniowie zdmuchują płatki tak, żeby wszystkie spadły na podłogę (prowadzący pomaga im, dopinguje).
- Nauczyciel podaje dzieciom karty pracy nr 2. Prosi o wskazanie koloru zielonego, a następnie żółtego. Stawia przed dziećmi naczynia z farbą zieloną i żółtą, pokazuje, jak zamaczać palce w farbach i jak pomalować palcami (zamiast pędzlem) kwiat.
- Uczniowie samodzielnie malują.
- Dzieci, po skończonej pracy, myją ręce i, przy pomocy nauczyciela, porządkują miejsce pracy. Prowadzący przypina prace na tablicy.
- Zakończenie
 - Uczniowie kładą się na dywanie. Prowadzący włącza płytę z muzyką relaksacyjną. Dzieci odpoczywają, oddychają spokojnie. Prowadzący dziękuje im za udział w zajęciach.
 - Pożegnanie z dziećmi przez podanie ręki i zwrot „Do widzenia (imię dziecka)”.

Uwagi

Przewiduje się, że zajęcia będą trwać 2x45 min., ale w przypadku dzieci z głęboką niepełnosprawnością intelektualną trudno precyzyjnie określić czas. Często zależy to od nastroju ucznia, jego samopoczucia i kondycji psychofizycznej.

Odstępstwa

Nie ma specjalnych przeciwwskazań do przeprowadzenia zajęć. Jedynym ograniczeniem mogłaby być niepełnosprawność ruchowa w obrębie kończyn górnych. Przystępując do zajęć dziecko powinno być wdrożone do wykonywania prostych poleceń wydawanych przez nauczyciela/terapeutę.

Opracowanie: Irena Pelowska

Karta pracy nr 1

Wskaż kwiat, który Ci pokażę.

Karta pracy nr 2

Pomaluj kwiat. Użyj takich kolorów farb:

